

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى

مدبرى : آق چوره اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۱ ۱۶ ۸ تشرين اول ۱۳۳۱ يىل ۵ جلد ۹ صاىي ۹۴

4

74

سیاحت:

عراق تورکلی

۱

بر احتیاط ضابطه سیاحت خاطره لرندن:

.....
 اقشام یولجی قافله من بر بایرک کنارنده اوبه سنی قورمشدی.
 بیاض چادرلرک یارم آی ییچمنده کی صرم سیله حیوانلرک طوبلو اولارقی
 باغلانیدی یرک اورتاسنه چکیردیکم آرابه مه یاسلاندیم. بورده اویوماق بانا
 داها راحت کلیوردی.

آیدینلقدن یورولمش کوزلرمک قابانق احتیاجی سزیوردیم. بوتون حواسم
 آرتیق بویله احتیاسدن یورغون و ایچ ایچه چکیلن بر حال ایله اطرافده کی
 سسلرک، شکلرک، حرکتلرک تأثیرلرندن وارلغمه دوغرو بوزولوب اویوشیوردی.
 کوز قباقلرم یاواش یاواش سوزولورکن، کوندوزکی وقعه لرک خاطره سی،
 بعض سلیک، قاریشیق، بعضی ده بر سینه ما قورده له سی کی دوزکون و جانلی
 ذهنمدن کیچور، کیچوردی: سیر ایدیلن بر منظره دن اوزاقلاشدقچه
 اونک شکل، چیزکی، رنگ صراحتلرینک آدیم آدیم غائب ایدلسنه بکزه من بر
 طرزده بو خاطره لر وجدانده کیتدکچه میهملشدی، اوزاقلاشدی، سیاندی.
 نهایت اویویورمشم ...

* *

بردن بره اوزاق، ده رین بر سس قولاغمه چالندی. بو، چادرلر محیطنک
 آلیشیق اولدوغم سسلرندن آرد ایده بیلدیکم یابانجی، یکی بر شیدی!
 دقت ایتدم: یانی باشمده کی انسانلر و حیوانلرک صولوقلرندن آیری،
 اطرافده کی شکلر چوره سنک داها اوتهلرنده، آیدین برکیجه نک تادره ینلکلرندن

کلیوردی. حیوانلر، قولاقلرینی دیکوب باشلرینی بر جته چویرمشلردی،
بنده عینی سمته باقدم: کیجه نك کولرنکی شفاف بوشلنده برر قویوکولکه
حالنده شکللنن بر سورو خیال دالغه لایوب آقیوردی. اونلرک وارلقلرندن
سوزولن حرکتلر، قورو طوپراقلری ایکلده تن آدیم کومبورتیلری، بوغوق
بر خیراتی به بکزه ین کسبک صولوقلر، دمیرلرک زنجیرلرک سرت طبقردیسی
دورغون هوایی رعشه لندیریوردی. بزه دوغرو کایورلر، یاقلاشیولردی. بو،
کیجه نك نهایتن بوشلقلری ایچرسندن چیقیورن بر کومه آتلی ایدی!

اومولماق بر تهلکه ایله قارشیلانلار هر انسانک، صاچندن طرناغه قادار
وارلنک هر ذره سی کزمن صارصیجی هیجانیه - درینورلرک اک طبعیسی،
و دوشونجه لرک اک یوکسکنی یاشایاراق تهلکه نی بکلدم...

آتیلر یانمز کلدی، اویویانلر اویاندی. عربجه قونوشدیلر. بو ایصنر
کیجه نك مجهول یولجیلری بزدن صو ایستیوردیلر، توتون ایستیوردیلر.
قونوشمه لرک کورولتوسندن اک صوکره اویانمش بریولداشمز، احتمال اویقو
سرسملکیله کندی کندینه سویلر کی تورکجه باهردی:

— بو آدملر کیجه وقتی بزدن نه ایستیورلر! ایشته او زمان، دنیانک
اک علوی، و عظمتنه دیولماز بر هائله سی یاشادم: اونلردن بریسی آخی
بزه دوغرو سوردی، دها زیاده یاقلاشدی، و (تورکجه) اولارق - آفا،
دیدي، بزه تورکز!

عراقک، موصله یاقین بر کوشه سنده، بو عرب قیافتی ایچرسنده اونلرک
بزه تورککلکی هایقیرماسی، کیجه نك قارانلقلرندن فشقران کوز فاشدیریمی
بر ایشیق دالغه سیله روحه چاریدی. بویله انسانک ایچنه صیغیان بویوک، طاشقین
سویجملرک ویردیکی بدیی باغئلغه اوغرادم. شمعی بو سیاه کولکلر، آتشی
سونمش، بوتون قدرتی پارچالانمش کونشیلر کی بر بولوت قارالتیسیله افق
قابلیور، و برآز دقت ایدیلنجه، بو قارالتیلرله دالالانمش [۱] افقک سیال بر

[۱] (دالدا) کله سی عراق تورکلری، (سایه) و (ملجا) معنا سنده قولالایرا: افجک
دالدا سنده اوطوردم. بو کیسه سز چوجوق فلانجه نك دالدا سنده صیغیش. اودام، دیوارک
دالدا سنده کیزلنشدی.

سیسدن عبارت بوشلنی، اونلرک هر برینی، هوائی بر زمین اوسته قارا قلم
یایلش برر آتلی رسمی حالنده عکس ایتدیریوردی. صوکره کیتدیله...

و حرکت ایدرکن کوك یوزنده فیرطنه لرله چالقانان بولوت آقیشیله کیجه نك
ایچرسنه آقیدیلر، اوزاقلاشدقیچه طاشلره چارپان ده میرنعللرک یاقیدینی قعلجملر،
اونا شمشکدن بر ایز یاسیوردی.

کیتدیله...

و غربت ایلنده روحی هجران ایله دولو بر کیمسه سزک، بردن بره الک
سودیکی وارقلردن بریله قارشیلانججه دویدوغی، او، انسانی چلدیرتان سونجیلردن
بری یورکمی صاردی و سیلندی.

«عراق» ایله «تورک» ی، «هجران» له «وطن» کبی بر آرایه کلیه جک قادار
بری برینه یابانجی کوردیکم زمان دوشوندم.

زواللی بزلر! ... ادرنه قایدینک آجلدینی استانبول سورینی، چین سیدینی
کورمکه کیتمک درجه سنده خارق العاده برسیاحت صایارز. «آدا» لر کزینتییی،
بزه «جزیره» سرندیپ، قادار اوزاق کلیر. «علم داغی» نی جنوبی امریقا
اورمانلردن چوق آز طانیرز. بوتون دنیا صانديغمز استانبوله اويله قاپانمشز
که اوز هرقداشلرمزك وارلغندن بیله خبرمن اولمیور.

ایلك اوکجه سزه عراق تورکلرینک بولوندوغی یرلری کوس-ترملی یم :
بیلیرسکمز، که استانبولدن بغداده قادار اوزایان بر «پسته یولی» وار. شیمدی
خریطه یی آلوب، - دجله نك صول ساحلندن کچن بوبولی تعقیب ایتمک اوزره -
موسلدن بغداده قادار بر چیزکی چکیگیز. ایشته بوچزکینک اوزادینی یرلرده،
یعنی پسته یولنک اوغراغنده بولنان ناحیه، قضاء، سانجاق مرکزی اهالیسی هپ تورکدر!
صایبسی یوزبیکلرجه چیقان بو ترکلر نه زمان عراقه کلشلر؟ بولوندوقلری
قصبه لرك، شهرلرک طاشنه، طوبراغنه، تجارتنه و بوتون تروتنه حاکم، عراقک
شو پارچه سنه بوتون معناسیله حاکم اولان بونلر، ظن ایده رم، عثمانلی تورکلرندن

داها اول بورایه کلوب یرلشمشلردر . بو کون یاشایان بزرک عراق ترکلی
حقنده کی بیلکی من بر تاریخ یوقسوللغندن عبارت اولیور . لکن تاریخک
قارا ککلرینه رغماً بورده بر تورکک واردر ، که بن سزه بونک حیاتدار
ایزلیخی کوسترمهک چالیشه جکم .

یتیمی

هاشم ناهید

یکی اثر

«اوردونک دستان» . — ملی شاعریز محمد امین بکک چناق قلعه بهادر لری ترنم
ایدن «اوردونک دستان» چیقدی . محمد امین بکک «ای تورک اویان» و «طاک سلی» ،
تورککلک کچیرمکده اولدینی شو تاریخی زمانک ایوبه سنک برر نغمه سی تلقی اوک بیلیر .
شاعر ، «اوردونک دستان» ایله یوغمه مظم ایوبه یه ملتک روحنی ترنم ایدن ، هومر لری خاطر لاتان
وجنکک دهشت و احتشامنی تماماً یاشاتان بر نغمه دها علاوه ایتدی .
ملی شاعریزک کچیرمکده اولدیغیز شو مهم دورک بوتون تاریخی احتوا ایدمک
«ملی دستان» ا کماله موفق اوله جکلرینه امینز . «اوردونک دستان» قارلریزه توصیه
ایتمک البته زانددور .

تورککلک شئری

مرهم بر کتابخانه . — اوقاف مایون نظارتک «مؤسسات علمی» شعبه سی مدیریتی
غایت مهم بر تشبثده بولنه رق ، الیوم او تشبثی اکال ایتمک اوزرهدر . استانبول جوامع
شریفة و خصوصی وقف کتابخانه لرنده داغینیق بر صورتده بولنان و اکثراً معطل یاتمقده
اولان ، شرق دیلاریله یازیلش تاریخ و جغرافیایه طائد اسکی کتابلردن ، موجود ایسه
مؤلفلرینک خط دستیله محرر نسخه لرینی ، دکسه اک صحیح صاییلان نسخه لرینی طویلا یوب
نور عنایه کتابخانه بناسی داخلنده ، جمع خاطر ایله مطالعه و تقیه غایت مساعد ، تنها ،
سسز و ضیادار بر محله کوزل بر کتابخانه وجوده کیرتمکده در . شدی به قدر استانبولده